

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	PvA omgevingsvisie.....	4
1.3	Leeswijzer.....	5
2.	Kaders voor de omgevingsvisie	6
2.1	Wettelijk kader (inhoud)	6
2.2	Wettelijk kader (proces)	8
2.3	Beleidscyclus.....	10
2.4	Beleidsinventarisatie en inventariseren lopende programma's.....	10
2.5	Abstractie- en detailniveau van het product omgevingsvisie	13
3.	Roadmap omgevingsvisie	14
4.	Scope, organisatie en governance	15
4.1	Bestuurlijk opdrachtgever	15
4.2	Ambtelijk opdrachtgever	15
4.3	Reorganisatie ambtelijk apparaat.....	15
4.4	Raad, College en portefeuillehouder Ow.....	15
4.5	Besluitvorming	15
5.	Communicatie en participatie	16
6.	Financiën en benodigd budget.....	17

1. Inleiding

Voor u ligt het plan van aanpak voor het opstellen van een omgevingsvisie voor de gemeente Wassenaar. Iedere gemeente is vanuit de Omgevingswet verplicht om een omgevingsvisie op te stellen. Deze omgevingsvisie biedt kansen om bestaande en nieuwe ambities te vertalen naar een uitnodigende en concrete langetermijnvisie van de fysieke leefomgeving van Wassenaar. Het Plan van Aanpak betreft een actualisering van en aanvulling op het rapport 'Naar een omgevingsvisie voor Wassenaar' (2018) en is in lijn met de 'Programmavisie invoering Omgevingswet Wassenaar' (2018). Met als vertrekpunt de huidige structuurvisie 'Wassenaar 2025 Landgoed aan zee' en de 'Strategische agenda Wassenaar 2030' geeft dit Plan van Aanpak inzicht in welke stappen genomen moeten worden om te komen tot een gedragen omgevingsvisie. Dit plan van aanpak geeft richting en vormt de basis voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

1.1 Aanleiding

Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet voegt alle wetgeving met betrekking tot de fysieke leefomgeving samen. Het doel van de wet is om ruimtelijke ontwikkeling makkelijker te maken en om te zorgen voor een meer integrale benadering van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt overheden meerdere instrumenten waarin de doelen van de wet in de praktijk kunnen worden gebracht. De omgevingsvisie is er hier één van. De ambities en richtingen die in de omgevingsvisie worden geschetst, kunnen vervolgens vertaald worden naar een omgevingsplan of een omgevingsprogramma.

De omgevingsvisie dient volgens de Kamerbrief (Voortgangsbrief Omgevingswet november 2020, Ministerie van BZK) uiterlijk op 31-12-2024 te zijn vastgesteld. De omgevingsvisie kan kaderstellend en 'in de geest van de Omgevingswet' sturend en verkennend gebruikt worden, daarmee is eerdere vaststelling wenselijk.

Kader van de Raad: Programmavisie invoering Omgevingswet Wassenaar

De gemeenteraad van Wassenaar heeft in de Programmavisie invoering Omgevingswet (hierna; Programmavisie) vastgelegd dat zij actief betrokken wil zijn bij de implementatie van de Omgevingswet. De gemeenteraad heeft gevraagd het proces van de totstandkoming van een omgevingsvisie te starten met het opstellen van een Plan van Aanpak. In het voorliggende Plan van Aanpak wordt hier uitvoering aan gegeven.

1.2 Plan van Aanpak omgevingsvisie

Doel

Het doel van het opstellen van een Plan van Aanpak voor de totstandkoming van de omgevingsvisie is om helderheid te verschaffen over welke stappen moeten worden doorlopen om te komen tot een gedragen omgevingsvisie die voldoet aan de uitgangspunten, zoals geformuleerd in dit Plan van Aanpak.

Methode

Het Plan van Aanpak is opgesteld in samenwerking met het integraal ontwikkelteam omgevingsvisie van de Werkorganisatie Duivenvoorde. Voor de kaders van de omgevingsvisie is het wettelijk kader geanalyseerd en is een beleidsanalyse uitgevoerd waarvoor een werksessie is georganiseerd met beleidsambtenaren van de relevante beleidsvelden. De portefeuillehouder Omgevingswet is betrokken in de opzet van het Plan van Aanpak en de uitkomsten van de beleidsanalyse. Ook het College en de Raad en separaat de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling en Ruimtelijke Ontwikkeling zijn geconsulteerd in de opzet en uitkomst van het Plan van Aanpak.

Rol structuurvisie en Strategische agenda Wassenaar 2030

De huidige structuurvisie dient als basis voor het opstellen van de omgevingsvisie. Sinds de vaststelling is echter de wereld om ons heen veranderd met nieuwe uitdagingen op het gebied van energie, mobiliteit, klimaat en de woningmarkt. Daarom zullen in het proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie nieuwe ambities worden geformuleerd. De structuurvisie zal hiervoor wél als basis en vertrekpunt dienen.

In de Strategische agenda Wassenaar 2030 verklaart het college van burgemeester en wethouders te streven naar een veilig, groen en internationaal dorp, dat fietsveilig is en waarin iedereen mee kan doen. Deze strategische agenda is het vertrekpunt voor de ruimtelijke vertaling naar de omgevingsvisie. Daarnaast zal aansluiting gezocht worden met de provinciale Omgevingsvisie.

Status Plan van Aanpak

Dit Plan van Aanpak is opgesteld op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde programmavisie. Met deze bestuurlijke vastlegging van het Plan van Aanpak is dit een ambtelijk en bestuurlijk gedragen document, dat als bouwsteen dient voor de totstandkoming van de omgevingsvisie.

1.3 Leeswijzer

Het plan van aanpak bestaat uit de volgende onderdelen:

1. In- en aanleiding omgevingsvisie (in dit eerste hoofdstuk beschreven)
2. Kaders voor de omgevingsvisie
3. Roadmap omgevingsvisie
4. Scope, organisatie en governance
5. Communicatie en participatie
6. Financiën en benodigd budget
7. Planning omgevingsvisie

Samen vormen deze onderdelen handvatten om te komen tot een gedragen omgevingsvisie die zowel voldoet aan de eisen van de Omgevingswet, als de strategische agenda en beleidsdoelen van gemeente Wassenaar. Dit eerste hoofdstuk omschrijft de in- en aanleiding van de omgevingsvisie. Hoofdstuk 2 gaat in op de kaders en uitgangspunten voor de omgevingsvisie. In hoofdstuk 3 wordt de Roadmap omschreven voor het opstellen van de omgevingsvisie. Hoofdstuk 4 zal aandacht besteden aan de scope van de omgevingsvisie en welke gevolgen de visie met zich meebrengt voor de organisatie en de governance. In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe zal worden omgegaan met de communicatie in het traject en wat de uitgangspunten zijn bij de participatieprocessen. In hoofdstuk 6 wordt inzicht gegeven in de financiën en het benodigde budget voor het realiseren van de omgevingsvisie. Ten slotte komen in hoofdstuk 7 de planning en de bijbehorende tussenstappen aan bod.

2. Kaders voor de omgevingsvisie

De omgevingsvisie is volgens de Omgevingswet een samenhangende visie met strategische hoofdkeuzes van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. De manier waarop dit wordt weergegeven en geformuleerd is vormvrij. De Omgevingswet geeft echter wel verschillende eisen ten aanzien van de inhoud (in paragraaf 2.1 wordt hier verder op ingegaan) en de totstandkomingsprocedure (uitgewerkt in paragraaf 2.2).

Naast de wettelijke eisen vloeien kaders voor de omgevingsvisie voort uit de Programmavisie, de beleidscyclus en het bestaand beleid (en actuele ontwikkelingen in dat kader). Ook is de verwachting ten aanzien van de abstractie en het detailniveau van de omgevingsvisie ambtelijk en bestuurlijk gepeild en in dit Plan van Aanpak opgenomen (paragraaf 2.5)

2.1 Wettelijk kader (inhoud)

De Omgevingswet kent, uitgaande van duurzame ontwikkeling en gericht op de onderlinge samenhang, twee maatschappelijke doelen:

1. het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
2. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies.

De omgevingsvisie is één van de instrumenten om uitvoering te geven aan deze maatschappelijke doelen. In de omgevingsvisie omschrijft de gemeente, volgens artikel 3.1. Omgevingswet, de hoofdlijnen van:

- de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en de behoefte van het grondgebied, en
- de hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving.

De wettelijke kaders ten aanzien van de inhoud van de omgevingsvisie zijn vergeleken met uitspraken die in de Programmavisie zijn gedaan en het huidige beleid (zie ook paragraaf 2.4). Op basis hiervan zijn de belangrijkste inhoudelijke kaders van de omgevingsvisie samengevat. Deze zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Wettelijk kader inhoud omgevingsvisie	Inhoudelijke kaders omgevingsvisie Wassenaar
Beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (art. 3.2 Ow)	Het DNA van Wassenaar en de Strategische agenda vormen de basis en zijn een uitgangspunt voor de uitwerking van de kwaliteiten: een oase van rust, natuurlijk schoon, kleinschalig, veilig en geborgen en met een hoog voorzieningenniveau op het gebied van zorg, wonen, cultuur en erfgoed.
Beschrijving hoofdlijnen van voorgenomen, ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming, en het behoud van het grondgebied (art. 3.2 Ow).	In lijn met de Programmavisie ligt de nadruk voor de omgevingsvisie op het behouden en het versterken van de kwaliteiten.
De hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving (art. 3.2 Ow)	De fysieke leefomgeving is breder dan alleen de ruimtelijke aspecten: onder meer ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landschap, milieu, natuur, klimaat, gezondheid en water worden meegewogen en beschreven in de omgevingsvisie. In paragraaf 2.4 wordt nader ingegaan op de kaders vanuit de huidige en lopende programma's/beleid.
De vier milieubeginselen (art. 3.3 Ow)	Milieuthema's maken al onderdeel uit van de huidige structuurvisie. De 'hardere' milieuthema's moeten nog nadrukkelijk worden betrokken (lucht, geluid, etc.), bijvoorbeeld in relatie tot het thema gezondheid.
Integraliteit (art. 2.1 lid 2 Ow en MvT Ow)	In de Programmavisie is aangegeven om zoveel mogelijk nieuwe thema's, naast de gebruikelijke thema's, uit de Omgevingswet deel te laten uitmaken van de integrale planvorming. Denk hierbij aan thema's, zoals gezondheid en veiligheid, energietransitie, circulaire economie en leefbaarheid.

2.2 Wettelijk kader (proces)

De wet kent een aantal procedurele vereisten voor het opstellen van de omgevingsvisie, maar grotendeels is de visie vormvrij. De wettelijk kaders ten aanzien van het proces zijn vergeleken met de ambities, zoals aangegeven in de Programmavisie. De resultaten van deze impactanalyse zijn weergegeven in onderstaande tabel:

Wettelijk kader procedure omgevingsvisie	Kaders proces omgevingsvisie Wassenaar
De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast. (art. 3.1 Ow)	De gemeenteraad wil vroegtijdig betrokken zijn en waar nodig aan de voorkant kaders kunnen meegeven. Het voorliggend Plan van Aanpak wordt dan ook door de raad vastgesteld.
Afstemmingsverplichting. (artikel 2.2 Ow).	Voor de totstandkoming van de omgevingsvisie moet de gemeente rekening houden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen. Dit betekent dat in elk geval de ketenpartners (waterschap, provincie, veiligheidsregio) en de buurgemeenten bij het proces worden betrokken. Regionaal wordt afgestemd waar relevant voor Wassenaar.
Publieksparticipatie (art 10.7 Omgevingsbesluit)	In de Programmavisie is aangegeven dat gemeente Wassenaar meer wil doen dan alleen de wettelijke verplichtingen (motiveringsplicht). Gemeente Wassenaar zoekt nadrukkelijk de participatie met inwoners van de gemeente op bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie.
Plan -m.e.r. (art. 16.34 en 16.36 Ow)	<p>Een omgevingsvisie is plan-m.e.r.-plichtig als:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) de omgevingsvisie een kader vormt voor te nemen besluiten voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten en/of 2) voor dat plan of programma een passende beoordeling in het kader van natuur moet worden gemaakt. <p>De omgevingsvisie van gemeente Wassenaar zet vooral in op het behouden en versterken van de bestaande kwaliteiten. Het bestaande beleid is hiervoor het uitgangspunt. In eerste instantie lijkt de omgevingsvisie hiermee geen kader voor nieuwe ontwikkelingen die mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn. Een aantal belangrijke kanttekeningen zijn hierbij op zijn plaats:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - het huidige beleid is deels een 'bouwsteen' voor de omgevingsvisie, maar is deels ook nog in ontwikkeling (bijvoorbeeld de RES), of wordt heroverwogen als onderdeel van de omgevingsvisie. De exacte betekenis hiervan is nu nog niet bekend; - in de D-lijst in de Bijlage bij het Besluit m.e.r wordt formeel geen ondergrens gehanteerd voor stedelijke ontwikkelingsprojecten. Ook relatief kleine ontwikkelingen kunnen mogelijk leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen of kunnen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van bijvoorbeeld het Natura 2000-gebied Meijndel en Berkheide. <p>Gelet op de kanttekeningen kan niet met zekerheid worden gesteld of de omgevingsvisie een kader vormt voor nieuwe ontwikkelingen die mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn, of tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen leiden. Een m.e.r.-plicht kan in dit Plan van Aanpak dan ook niet op voorhand worden uitgesloten. Er dient tijdens het proces, wanneer voldoende informatie bekend is (bijv. in stap 3 van de Roadmap), een scan m.e.r.-plicht uitgevoerd te worden. Als een m.e.r.-procedure toch nodig blijkt te zijn, dan kan deze parallel worden uitgevoerd met het opstellen van de omgevingsvisie.</p>
<p>Monitoring en evaluatie (MVT Ow, p.23)</p>	<p>Het vaststellen van omgevingswaarden voor het meten en beoordelen van doelen is een mogelijkheid op basis van de Omgevingswet, maar geen wettelijke eis. De Programmavisie geeft geen aanleiding om omgevingswaarden vast te stellen. In de omgevingsvisie zal wel aandacht worden besteed aan de doorwerking van de visie in programma's en het omgevingsplan volgens de beleidscyclus (zie paragraaf 2.3).</p>
<p>Sturingsfilosofie (MVT Ow)</p>	<p>Het bestuursorgaan gaat in de omgevingsvisie in op de eigen rol bij de realisatie van die omgevingsvisie en de voorziene rol van anderen. Op die manier vindt de beleidsuitwerking en -uitvoering via programma's of andere beleidsinstrumenten in samenhang plaats. Op basis van de Programmavisie wordt gesteld dat in de geest van de Omgevingswet de rol van de gemeente verandert van "allesbepaler" naar de rol van gesprekspartner en facilitator.</p>

2.3 Beleidscyclus

De kwaliteit van de fysieke leefomgeving als geheel staat in de beleidscyclus centraal. In de wet wordt de kwaliteit als geheel centraal gesteld en bestuursorganen krijgen de opdracht om bij de uitoefening van de taken en bevoegdheden rekening te houden met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving en de daarbij rechtstreeks betrokken belangen. Dit veronderstelt een meer integrale benadering van de fysieke leefomgeving, uitgaande van initiatieven en opgaven in de fysieke leefomgeving zelf. Het gaat dus niet meer om een optelsom van sectorale taken en bevoegdheden.

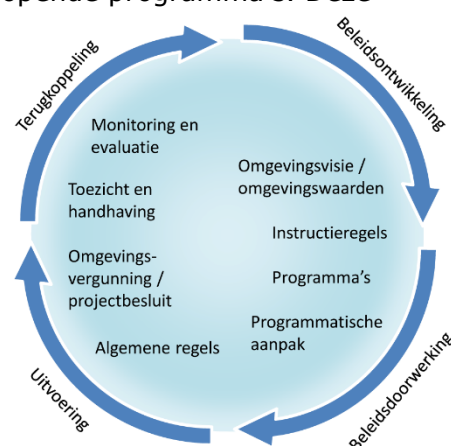
De omgevingsvisie is de eerste stap in de beleidscyclus waarbij het bestuur aangeeft welke beleidsdoelen zij heeft en hoe zij deze doelen wil realiseren op grond van een samenhangende afweging. Deze integrale benadering heeft een tweedelige doorwerking, horizontaal en verticaal. Horizontaal in die zin dat er integrale afwegingen en keuzes tussen de thema's, en dus de sectoren, gemaakt worden. Verticaal, te weten de doorwerking van visie naar beleid en uitvoering en daarmee de doorwerking van de omgevingsvisie naar de andere kerninstrumenten (zie ook onder paragraaf 3.2). Deze horizontale en verticale doorwerking dient vertaald te worden in de omgevingsvisie.

De beleidsdoelen van de omgevingsvisie worden uitgewerkt in programma's en vastgelegd in juridische bindende regels in het omgevingsplan. Vanuit de uitvoering (monitoring van projecten en beleidsdoelen, vergunning, toezicht en handhaving) volgt een terugkoppeling. Op basis van de terugkoppeling wordt de omgevingsvisie (op onderdelen) bijgesteld.

2.4 Beleidsinventarisatie en inventariseren lopende programma's

Er is een analyse uitgevoerd naar het vigerend beleid én de lopende programma's. Deze zijn geanalyseerd om inzicht te krijgen in de bouwstenen voor de omgevingsvisie. Hieronder zijn de algemene conclusies uiteengezet. In onderstaande tabel is een samenvatting te zien van het beleid en de lopende programma's.

- Het beleid is deels in ontwikkeling, of er is een voornemen om beleid te herzien. Dit vraagt om zorgvuldige afstemming tijdens het proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie met andere trajecten zoals de RES.
- Een deel van het beleid hoeft niet, of deels mee te worden genomen in de omgevingsvisie. Concrete uitvoeringsmaatregelen,

prestatieafspraken en regels krijgen een plek in de programma's en het omgevingsplan.

- Beleid is vaak al multi-sectoraal afgestemd. Een voorbeeld hiervan is wonen en duurzaamheid. Dit is echter nog niet volledig integraal afgewogen. In het kader van de omgevingsvisie wordt het beleid integraal afgewogen.
- Huidig beleid is in veel gevallen niet-geparticipeerd tot stand gekomen. Dit vraagt aandacht bij de totstandkoming van de omgevingsvisie.
- De huidige structuurvisie kan voornamelijk voor het beschrijven van de kwaliteiten als startpunt genomen worden, er zijn echter bij alle thema's actuele ontwikkelingen en aanvullingen die meegenomen moeten worden bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie, dit zijn in elk geval:
  - Gezondheid: in de omgevingsvisie worden de doelen en het kader voor gezondheid in relatie tot de fysieke leefomgeving aangegeven. Hierbij horen ook de hoofdlijnen van de milieuthema's, zoals geluid, lucht en externe veiligheid.
  - Bodem en ondergrond: de omgevingsvisie richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel. Dit is dus inclusief de kwaliteit van de bodem en ondergrond.
- Waar relevant voor Wassenaar kunnen de opgaven zoals beschreven in de Regionale Omgevingsagenda Hart van Holland 2040 aanleiding geven om op lokaal niveau het beleid bij te stellen.

Onderwerp	Relevantie voor omgevingsvisie
Wonen	In Wassenaar is de essentie van het woonbeleid een goed aanbod van woningen voor alle doelgroepen. De ambities uit de Woonvisie worden geïntegreerd in de omgevingsvisie. De woonvisie wordt momenteel herzien.
Mobiliteit	De essentie van het verkeersbeleid is het verbeteren van (in volgorde van prioritering): verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. Het verkeersbeleid wordt momenteel herzien.
Ruimtelijke en stedelijke ontwikkeling	De huidige structuurvisie is een goed vertrekpunt voor de beschrijving van de kwaliteiten. Ten aanzien van nieuwe trends en ontwikkelingen is actualisering nodig. Voor Wassenaar is de lokale beleidsvrijheid voor nieuwe ontwikkelingen beperkt, met name vanuit provinciaal beleid, zoals de 'kroonjuweelstatus'.
Klimaatadaptatie	Het Integraal Waterketenplan geeft input voor de doelen en ambities van de omgevingsvisie ten aanzien van de (afval)waterketen. De gevolgen van hitte en droogte worden in beeld gebracht met de risicodialogen en de ontwikkeling van

Onderwerp	Relevantie voor omgevingsvisie
	een klimaatadaptatie strategie. Op basis hiervan wordt klimaat integraal in de ruimtelijke keuzes in de omgevingsvisie meegenomen.
Milieu (geluid, bodem, afval, circulair).	Het Afvalbeleid heeft een verhoging van het scheidingspercentage en de circulariteit als doelstelling. Dit doel kan worden overgenomen in de omgevingsvisie. De ambities en doelen voor de andere milieuthema's dienen op hoofdlijnen in het kader van de omgevingsvisie te worden uitgewerkt.
Natuur en landschap	De Regionale visie 'Natuurlijke leefomgeving Hart van Holland', het Landschapsontwikkelingsplan Duin, Horst en Weide en de Groen- en Watervisie (in voorbereiding) dienen te worden meegenomen in de omgevingsvisie. Uitvoeringsgerichte onderdelen hiervan worden ondergebracht in een (uitvoerings)programma.
Energietransitie	De gemeente Wassenaar heeft geparticipeerd bij de totstandkoming van de Regionale Energie Strategie Rotterdam-Den Haag. De RES is een bouwsteen voor de Omgevingsvisie.
Economie, toerisme en recreatie	Voor Wassenaar is geen enkelvoudig beleidsstuk dat als hoofdbouwsteen voor de omgevingsvisie kan worden gezien in beeld. Niet duidelijk is of hier nog beleid gevormd moet worden op het juiste abstractieniveau of dat de diverse beleidstukken als basis gezien kunnen worden.
Cultuur en erfgoed	Erfgoed draagt volgens Erfgoedvisie Wassenaar 2018-2024 bij aan de aantrekkingskracht van de fysieke leefomgeving en dat wil de gemeente zo goed mogelijk benutten. Ontwikkelingen dienen de eigen identiteit en authenticiteit als 'Landgoed aan zee' te waarborgen en waar mogelijk te versterken. Dit is een uitgangspunt voor de omgevingsvisie.
Sociaal domein	De essentie van het beleid van het sociaal domein is het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers. Het Beleidsplan Sociaal Domein heeft nog geen fysieke vertaling. In het proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie is het daarom belangrijk dat deze vertaling naar de fysieke leefomgeving tot stand komt. Dit geldt met name voor het thema gezondheid.

2.5 Abstractie- en detailniveau van het product omgevingsvisie

Ten aanzien van het abstractie- en detailniveau van de omgevingsvisie gelden geen wettelijke vormvereisten. In de programmavisie zijn hier eveneens geen uitspraken over gedaan. Het is wel van belang een gedeeld beeld te hebben bij het eindproduct. Aan de hand van de verschillende gesprekken en werksessies zijn hiervoor de volgende uitgangspunten geformuleerd.

Geen wettelijk eisen wel kaders nodig	
Type omgevingsvisie	De omgevingsvisie is enerzijds een uitnodigend kader, anderzijds is het van belang dat er concrete ruimtelijke keuzes worden gemaakt, waarbij de kwaliteiten en ontwikkelingen met elkaar zijn verbonden en geconfronteerd. De visie is hiermee richtinggevend voor het beoordelen en faciliteren van initiatieven en voor de beleidsuitwerking in de programma's en het omgevingsplan.
Compactheid	Een compacte omgevingsvisie heeft de voorkeur, waarbij wel de verwachting is dat, gelet op het gewenste type omgevingsvisie en het integrale karakter, ca. 40- 50 pagina's aan tekst nodig is.
Verschijningsvorm	Er wordt gekozen voor een digitale en interactieve omgevingsvisie, waarbij beelden en kaarten centraal staan.
Eindgebruiker	De omgevingsvisie richt zich zowel op de inwoner en initiatiefnemer (uitnodigingskader) als de eigen organisatie (richtinggevend kader voor het beoordelen van initiatieven en beleidsdoorwerking).

3. Roadmap omgevingsvisie

In voorgaande hoofdstukken is beschreven **waarom** het Plan van Aanpak omgevingsvisie wordt opgesteld. Bovendien zijn eisen gesteld (het **wat**) om te voldoen aan het wettelijk kader, het huidige beleid en de verwachtingen ten aanzien van het abstractieniveau en de detaillering van het product 'omgevingsvisie'. De Roadmap vervolgens, als onderdeel van dit Plan van Aanpak, beschrijft de voorgeschreven aanpak (het **hoe**) als leidraad naar een gedragen omgevingsvisie.

De Roadmap is een 'trechterende' leidraad voor de totstandkoming van de omgevingsvisie en geeft uiting aan het uitgangspunt om de samenleving te betrekken bij die totstandkoming. De vastgestelde invoeringsstrategie is tenslotte 'vernieuwend/onderscheidend'. De volgende stappen op hoofdlijnen vormen het uitgangspunt:

- Stap 1: Welke vragen spelen er in de samenleving op het gebied van het fysieke domein? Wat is cruciaal mee te nemen in de omgevingsvisie?
- Stap 2: Opzoek naar de integrale opgaven en oplossingsideeën
- Stap 3: Scenario's ruimtelijke toewijzing
- Stap 4: Uitwerken definitief scenario (en opstellen omgevingsvisie)

Bovenstaande stappen om te komen tot een gedragen omgevingsvisie zijn niet alleen voorgeschreven om de samenleving optimaal te betrekken. Ook dienen deze stappen als basis voor een nadere uitvraag voor het daadwerkelijk opstellen van de omgevingsvisie. Door alleen de stappen voor te schrijven, is vergelijking van (uniform opgestelde) aanbiedingen van opdrachtnemers voor het opstellen van de omgevingsvisie mogelijk, maar het laat ook voldoende ruimte over voor eigen aanpak en innovatie van de aanbiedende partij.

4. Scope, organisatie en governance

4.1 Bestuurlijk opdrachtgever

Bestuurlijk opdrachtgever is de portefeuillehouder Omgevingswet.

4.2 Ambtelijk opdrachtgever

Ambtelijk opdrachtgever is de gemeentesecretaris. Dit in lijn met de aanbevelingen in het rapport 'Financiële Impactanalyse Invoering Omgevingswet gemeente Voorschoten en gemeente Wassenaar'.

4.3 Reorganisatie ambtelijk apparaat

Door de reorganisatie wordt momenteel gewerkt aan de inrichting van de nieuwe ambtelijke organisatie, de landing van medewerkers in eenheden en bezetting en invulling van vacatures. Voorafgaand aan het daadwerkelijk opstellen van de omgevingsvisie dienen de verschuiving van taken en verantwoordelijkheden helder te zijn en zal een ambtelijk projectteam moeten worden ingericht voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

4.4 Raad, College en portefeuillehouder Ow

De raad wordt meegenomen in de veranderingen die de komst van de Omgevingswet met zich meebrengt. Ter voorbereiding van de invoering zijn een aantal juridische bouwstenen vastgesteld door de raad zodat, na inwerkingtreding van de wet, de raad sturing kan geven aan de voorkant. De raad kan hierbij gebruikmaken van het verzwaard adviesrecht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten met veel impact.

De bestuurlijke taken en verantwoordelijkheden zullen daarmee aan verandering onderhevig zijn ten opzichte van de huidige situatie. Ten behoeve van het daadwerkelijk opstellen van de omgevingsvisie dienen de verschuiving van taken en verantwoordelijkheden helder gemaakt te worden en zal, in dialoog met de raad gekeken worden hoe de raad uitvoering wenst te geven aan haar rol.

4.5 Besluitvorming

Besluitvorming ten aanzien van het product omgevingsvisie vindt in principe plaats conform volgende route:

Ambtelijk Opdrachtgever -> Bestuurlijk Opdrachtgever -> College -> Raad

5. Communicatie en participatie

Communicatie in de participatietrajecten en richting de ambtelijke organisatie en het bestuur is een taak voor de opsteller van de omgevingsvisie.

In de Programmavisie is aangegeven dat de gemeente Wassenaar meer aan participatie wil doen dan dat zij wettelijk verplicht is, zoals de motiveringsplicht. Gemeente Wassenaar zoekt nadrukkelijk de participatie met inwoners van de gemeente op bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Participatie is van 'de mensen' en daarom is het dynamisch. Om deze reden wordt de participatie niet 'star' ingeregeld, maar wordt onderstaand wel een aantal uitgangspunten gegeven voor het proces.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd voor het participatietraject:

- De participatie is inclusief. Dit betekent dat de participatie laagdrempelig is en zich richt op een representatieve dwarsdoorsnede van de inwoners en belangengroepen van de gemeente Wassenaar.
- Naast inwoners worden tenminste de volgende professionele stakeholders betrokken: de buurgemeenten, Veiligheidsregio Haaglanden, Omgevingsdienst Haaglanden, Hoogheemraadschap.
- Participatie vindt plaats in alle stappen van de omgevingsvisie (wat niet betekent dat elke stakeholder in elke stap betrokken moet worden, dit is maatwerk in de uitvoering);
- In stap 1 en 2 van de Roadmap ligt de focus op het breed ophalen van informatie.
- In stap 2 en 3 van de Roadmap ligt de focus op adviseren en raadplegen; het is de gemeenteraad die uiteindelijk de keuzes maakt.
- Bij de start van stap 1 van de Roadmap wordt een participatie- en communicatieplan opgesteld. Na elke stap wordt het participatietraject geëvalueerd en is er ruimte tot bijsturing van het participatieplan. De gemeenteraad wordt actief bij dit proces betrokken vanuit haar kaderstellende en monitorende rol.

6. Financiën en benodigd budget

Vanaf 2017 heeft de Werkorganisatie Duivenvoorde een Programma invoering Omgevingswet opgesteld van waaruit de programma-activiteiten ten behoeve van de invoering van de Omgevingswet voor de gemeenten Wassenaar worden gecoördineerd. Als één van de eerste activiteiten binnen het programma is een financiële impactanalyse uitgevoerd aan de hand van het Financiële Dialoogmodel van de VNG (versie 2017). Op basis hiervan zijn afspraken gemaakt over de reservering voor de kosten van de invoering van de Omgevingswet.

Anno 2019 hebben beide gemeenten (Wassenaar en Voorschoten) een financiële herijking laten uitvoeren, om met 'de kennis van nu' de financiële impact van de invoering van de Omgevingswet in te schatten. Ook wordt bepaald welk deel van de te verwachten invoeringskosten kan worden opgevangen binnen de lopende begrotingen (exclusief de reeds gemaakte reserveringen voor de invoering van de Omgevingswet) en welk deel additioneel is. De kosten voor de ontwikkeling van thematisch, of sectoraal beleid zijn onderdeel van de regulier werkprocessen en de lopende begroting. Bijvoorbeeld de Water- en Natuurvisie in oprichting. De integratie, en mogelijke bijstelling van het beleid in de omgevingsvisie (volgens de uitgangspunten van hoofdstuk 2) zijn additionele kosten.

Voor de omgevingsvisie zijn twee kosten soorten te onderscheiden:

Proceskosten opdracht gevende partij

De kostenposten bestaan uit het formuleren en het verstrekken van de opdracht, uit het inrichten van het projectteam en uit het aansturen van een opdracht nemende partij, samen te vatten als projectmanagementkosten. Daarnaast hebben de proceskosten betrekking op de beoogde 'nieuwe' manier van werken, zoals het faciliteren en oefenen met integraal werken, bestuurlijke afstemming (college en raad) en de interne en externe communicatie. De proceskosten zijn ingeschat op totaal € 90.000.

Product omgevingsvisie

Op basis van ervaring met het opstellen van soortgelijke (grote gemeente, invoeringsstrategie en participatietrajecten) omgevingsvisies is een bedrag van €100.000 aan te houden voor het daadwerkelijk opstellen (door een opdrachtnemende partij) van de omgevingsvisie (inclusief het opstellen van het participatieplan in stap 1 en de begeleiding van het participatietraject gedurende het hele traject).

